

Små børn
- STORE
forandringer

C A T O

Alina Prizina

Små børn - store forandringer

Også i et barneliv sker der væsentlige og store begivenheder. Masser af gode og positive ting, men også forandringer der er sørgelige og uigenkaldelige. Folde- ren præsenterer nogle af de bøger man som forældre, bedsteforældre og pædagoger kan bruge, når der skal sættes ord på svære og følsomme emner.

Døden/sygdom

Døden og englen af Kitty Crowther

”Der er ingen der ved det, men Døden er et herligt lille væsen” Sådan starter historien om døden, som skal hente lille Elsebeth. De fleste mennesker bliver bange, når døden kommer; men Elsebeth bliver glad og lettet. Hun bliver til en engel, og sammen henter de de døde.

Fin seriøs fortælling om døden med et smil på læben.

Fra 4 år

Mor er en engel & Mor er stadig en engel af Jonas og Birte Engelhardt

Historien om søstrene Jonas og Sofie, hvis mor dør af kræft i første bog. Hun fortæller børnene, at hun altid vil holde øje med dem. I næste bog følger man Jonas og Sofie et år efter. Deres sorg er

stor, og de har brug for at bearbejde den på forskellige måder. Bogen kommer godt rundt om de følelser, som børn tumler med i forbindelse med at miste en forælder.

Fra 4 år

Når dinosaurer græder af Sverre Henmo

Martin og bedstefar er gode venner, men da bedstefar pludselig dør, kan ingen rigtig forklare Martin, hvor han er blevet af. Det sætter fantasien i gang: hvad sker der når man dør – og hvad sker der, når man skal begraves? Om-drejningspunktet er barnets, og som højtælbningsbog er den velegnet til en snak om døden med de 5-8 årige.

Fra 5 år

Et hus til Hope af Vibeke Marx

Denne bog er både smuk og barsk. Hope har mistet begge sine forældre og bor nu sammen med mormor. Da de skal flytte til mormors hus, er Hope bange for, at far og mor ikke kan finde hende igen. Hope kan nemlig både høre og se sine forældre. Først da mormor sætter to fugle på morfars grav, kan Hope forlige sig med flytningen. Det er en voldsom bog, idet begge forældre dør; og den henvender sig primært til børn, som har brug for at snakke om døden. Smukke illustrationer.

Fra 5 år

Balder blads efterår af Mich Vraa

Balder blads efterår er historien om årstiderne og livets cyklus. Den handler om Balder blad, som må sande, at alting har en ende – selv for et blad.

Om foråret og sommeren er han grøn og saftig, men ældes om efteråret; bliver brun, falder af træet og dør om vinteren. Men bliver til muld og giver liv og næring til nye blade.

Collageagtige illustrationer. Udgivet i samarbejde med kræftens bekæmpelse.

Fra 6 år

Thomas i immerige af Henrik Winther

Thomas på 8 år keder sig og takker ja, da postbudet tilbyder ham en tur på postruten. Det viser sig, at der både skal deles post ud til de levende og de døde i immeriget (H'et mangler på skiltet)! Deroppe har alle deres eget personlige himmerige; for én er det en fisketur, en anden et gammelt klaselokale og for Thomas' bedstemor et hyggeligt lille køkken. Munter, sjov og en lille smule sørgelig historie til højtlesning.

Fra 7 år

Kender du et barn som har mistet?

25 tekster om at miste, skrevet til børnene og deres pårørende / red. Jonathan Løw (13.43)

Der findes enkelte film på DVD og VHS, der handler om døden og bearbejdelse af sorg.

De er alle for større børn – spørg bibliotekaren på dit bibliotek.

<http://www.cancer.dk/>

Kræftens bekæmpelses hjemmeside

<http://www.egmontfonden.dk/>

Fonden tilbyder psykologisk rådgivning til børn

Skilsmisse

Far kommer af Inger Lindahl

Axel glæder sig til at far kommer og henter ham, så de rigtig kan hygge sig. Men tiden går frygtelig langsomt, og Axel er godt træt af at vente, da far endelig kommer. Han er vred og sparker til far, så han slår sin fod. Far trøster og undskylder, at han kom for sent. En fin historie om at forstå og respektere børns følelser.

Fra 3 år

Stakkels Alberte af Dorte Roholte

Alberte skal på ferie hos far og møde hans nye kæreste, som er heks! Far er selvfølgelig blevet forhekset, og lige meget hvad Alberte gør, så kan far ikke se, at det er det, hun er. Men som ugen går, ligner hun faktisk mindre og mindre en heks. Da Alberte kommer hjem, har mor fået en kæreste.....som er trold!

Problematikken med stedforældre for de mindste. Masser af

knald på farverne.

Fra 3 år

"Jeg synes det er bedre med to gode hjem end et dårligt"

Farmanden af Kim Fupz Aakeson

Hvor går man hen, når man skal finde en ny far? Birgers far er flyttet, og mor og Birger skal finde en ny far. Nede i butikken "Farmanden" er der en vældig flink ekspedient, som fortæller om alle de steder, hvor man kan finde en ny far!

Vidunderlig og skæv historie med underfundige illustrationer.

Fra 3 år

Godterotten af Vibeke Marx

Nogen gange får Asger rigtig ondt i maven. Det er godterotten der niver og bider. Den godter sig, når Sune i børnehaven driller eller hvis far ikke kommer til tiden. Far siger, at han skal tænkte på noget rart, så den forsvinder. En bog for børn og voksne om hvordan børn påvirkes af følelsesmæssige forandringer.

Fra 4 år

Nannas to værelser af Jannie Kildested

Nanna er 6 år og går i børnehaveklasse, da hendes forældre skal skilles. Nanna er ked af det, og har svært ved at forstå alt det som sker. Forældrene er uenige om samværet med børnene, derfor skal Nanna og hendes bror snakke med en psykolog i statsamtet. Alting ender dog nogenlunde fredeligt. Forfatteren er selv psykolog i statsamtet og ved selvfølgelig en masse om problematikken. Der er meget tekst og mange aspekter af emnet med. Bogen henvender sig primært til børn, som har været igennem en tilsvarende proces.

Fra 5 år

Lizzie Lynlåsmund af Jacqueline Wilson

Lizzie og mor havde det ellers lige så hyggeligt alene, men nu har mor fået en kæreste, og de skal flytte sammen. Mors sidste kæreste var dum og skældte ud; så Lizzie har besluttet, at hun ikke vil tale til sin mor eller den nye papfamilie ... lige indtil hun møder oldemor. De bliver venner, og gradvist accepterer Lizzie den nye familie. Velkendt tema om problemerne ved sammenbragte familier.

Fra 6 år

Børn skriver til børn - om skilsmisse (30.1752)

20 børn og unge i alderen 9-15 år skriver om deres tanker og følelser i forbindelse med forældrenes skilsmisse.

<http://www.boerneraadet.dk/>
Børnerådet

<http://www.bvdk.dk>
Børns vilkår - børnetelefonen

*"Jeg synes det er mærkeligt,
at vi har en far, der ikke
vil se os.*

*Især når vi er så dejlige,
som mor siger"*

*"Vi kommer aldrig til at
opleve "far, mor og børn"
igen, hvor alt er dejligt,
ligesom på film"*

Flytte

Jeg vil hjem! af Tony Ross

Dronningen har besluttet at flytte for at få mere plads, og slottet bliver solgt til grev Etellerandet. Det synes den lille prinsesse er en rigtig skidt ide, selvom hun får et fint nyt værelse med masser af plads. Prinsessen vil hjem! De tager på besøg hos grev Etellerandet, men der er alting lavet om; drengen har fået hendes værelse, gyngen er væk og man må ikke krumme. Sød historie for de mindste om oplevelsen af at flytte.

Fra 3 år

Kwela Jamela, hvor er du? af Niki Daly

Kwela Jamelas mor har fået nyt arbejde og derfor skal de flytte. Men Jamela er ked af at flytte; hun elsker sit hus, lydene fra gaden og den hvinende havelåge. Mens Jamela hjælper mor med at pakke, bliver hun træt og lægger sig til at sove i en flyttekasse. Pludselig kan ingen finde Jamela; mor tror hun er stukket af, fordi hun er ked af det, men så vågner Jamela....

Varme og livlige illustrationer.

Fra 3 år

Fie flytter og flytter af Eva Uddling

Fie bor sammen med sin far. De bor i en lejlighed, men skal hele tiden flytte, fordi det ikke er deres lejlighed. Fie er sur og ked af at skulle flytte, især når man lige har fundet en legekammerat. Men en dag får Fie og far deres helt egen lejlighed, hvor de kan blive boende, lige så længe de vil.

Fortælling om hjem og tryghed i børnehøjde.

Fra 4 år

Den nye leger af Dorte Karrebæk

Alberte er flyttet og savner sin bedste ven. Hun sidder hele ugen på værelset og venter på hans besøg, men så banker pigen Saine på døren.

Underfundig fortælling om ensomhed og savn, når man flytter.

Fra 4 år

*”Jeg er ikke sikker på,
at vores værelse
bryder sig om,
vi flytter....”*

At blive storebror/ storesøster

Baby i huset af Kes Gray

Alle synes at lillesøster Lise er så sød og dygtig. Hun kan både blinke, sprælle og hikke. Ingen lægger mærke til storesøster, selvom hun både slår kolbøtter og hopper. Først da Lise skal trøstes, kan storesøster hjælpe. Nu er hun både stor og dygtig....

Historie om hvordan storesøskende kan føle sig tilsidesat og forbigået, når der kommer en baby i huset.

Fra 3 år

Lille storebror af Christina Cronioe

Mor har en stor mave, og snart skal Jeppe være storebror. Jeppe lillesøster er sød, men hun laver ikke andet end at spise, prutte og græde. Hun kan hverken sidde eller snakke eller gå. Men en dag smiler lillesøster til Jeppe – kun til Jeppe...

Klassisk fortælling om skuffelser og glæder ved at blive storebror.

Fra 3 år

Os to uden sutsko af Hanne Kvist

Mor er væk, og nu kan far og søn leve helt som de har lyst til. De spiser pizza og bander konstant. De hamrer, saver, roder og slås – og går uden sutsko! Far nævner jævnligt, at mor og baby kommer hjem, men sønnen er ligeglad. De har det skønt – bare far og ham.

Original og hyggelig historie for fædre og deres sønner – og døtre.

Fra 4 år

Sgu, fanden og for helvede af Irene Pedersen

Sofie-Amalie er vred, vred på den røde kjole, vred på mor, men allermost vred på sin forkælede lillesøster. Sofie-Amalie råber og bander og klipper sig i håret.

Det bliver ikke spor bedre, da mor og far kommer hjem med en lillebror. Så er det godt, at man alligevel har en lillesøster, man kan alliere sig med! Masser af følelser og farver i denne herlige bog.

Fra 4 år

Pigen der fik rigtig mange søskende af Kim Fupz Aakeson

I protest over at være alenebarn, opfinder Asta først en lillebror og siden hen en lang række af fantasisøskende. Da mor og far til sidst bliver trætte af at dække op til alle børnene, lukker Asta sig inde på sit værelse og nægter at komme ud. Først da Asta får en rigtig lillebror – og alle børnene rejser videre til andre som ingen søskende har, kommer Asta ud.

Omvendt problemstilling præsenteret med humor og fine illustrationer.

Fra 4 år

DVD:

Storebror Albert

af Andreas Koefoed

Dokumentarfilm om den lille

dreng Andreas, der snart skal være storebror

”Egentlig havde vi det kedeligt for Simon kom. Og endnu kedeligere for Sofus....”

Ti ønsker til forældre ved skilsmisse

1. At barnet forberedes grundigt om hvilke ændringer, skilsmissen vil medføre for det, før forældrene flytter fra hinanden.
2. At barnet forstår, at det ikke har del i skylden for forældrenes skilsmisse.
3. At barnet får en forståelse af, at skilsmissen er nødvendig, at den er en mulig løsning på en problematisk/konfliktfyldt situation mellem forældrene.
4. At barnet ikke bliver den, der afgør, hvem af forældrene det skal bo hos.
5. At barnet bliver i sit miljø og ikke skal skifte institution/skole, dvs. udsættes for færrest mulige sociale brud.
6. At barnets behov for samvær med den forældre, det ikke bor hos tilgodeses, og at barnet i stigende grad får medbestemmelse med hensyn til samværets omfang.
7. At barnet sikres tilknytning til begge forældres familie, især bedsteforældre.
8. At forældrene holder barnet uden for deres eventuelle indbyrdes konflikter, og at det ikke udsættes for, at forældrene taler dårligt om hinanden.
9. At barnet ikke bliver behandlet som en voksen eller tildeles en voksenrolle.
10. At forældrene ikke danner ny familie, før barnet er rede til det.

(Cand. Psyk. Morten Nielsen)

Små børn
- STORE
forandringer

Udarbejdet af bibliotekar Hanne Rysbakke
Illustration Lilian Brøgger og Cato Thau Jensen
Udgivet af © Biblioteksmedier as, Ballerup 2007
Tryk Nofoprint as, Helsingør
Varenr. 47210701